

bavskom polju i prvi dio radnje P. Butorca: Boka Kotorska nakon pada mletačke republike do bečkoga kongresa.

Iz umjetničkoga razreda predleži knjiga 3(262) s dvije odlične radnje. Prva od Lj. Karamana: Portal majstora Radovana u Trogiru, a druga od D. Plamenca: Toma Cecchini kapelnik stolnih crkava u Splitu i Hvaru.

Za god. 1936/37. je izdan kao 50 vezak LJETOPIS, koji na prvom mjestu donosi spomenslovo predsjednika Dr. A. Bazale na komemorativnoj sjednici i govor prigodom sprovoda pok. Akademijinog pokrovitelja nadb. dr. A. Bauera. Osim uobičajenog popisa članova, izvoda iz razrednih, odborskih i skupnih sjednica, izvještaja s glavne godišnje skupštine i pojedinih članova radnika, tu su podaci o novim članovima izabranim na godišnjoj skupštini, izvještaj o svečanoj sjednici (13. V. 1937.) i Strossmayerovom danu nauke (4. II. 1937.) s govorima predsjednika A. Bazale i kratkim izvještajem o predavanjima akademika Z. Markovića i S. Ivšića. Napose valja istaknuti nacrt biografije grofa Janka Draškovića od Fr. Fanceva i izvještaj Biblioteke o prinovima u god. 1936.

Izdanje naše Akademije najtoplije preporučujem svećenstvu. Radovi iz razreda kriptoričko-filologičkoga, umjetničkoga i filozofsko-juridičkoga, Zbornik za narodni život i običaje u mnogom će zanimati pojedince i upotpuniti njihovo znanje.

A. Z.

Albert Dulery-Reyval: Le père Coubé (1857—1938). Le clairon de la résistance catholique, Paris 1939, P. Téqui éditeur, 8°, str. 268, cijena 19 Fr.

Iscrpno donesen životopis glasovitog propovjednika P. Coubé-a bit će za francusku publiku od posebnoga zanimanja, jer će joj iznijeti pred oči i sve vremenske događaje, koji su značajni za period djelovanja ovoga vrijednoga svećenika. Po koja ta slika i doživljaj imat će i za nas vrijednosti i poslužiti će i našim propovjednicima u njihovom radu. Tako n. pr. str. 192—199 poglavlje o spiritizmu, na str. 160 o ponašanju zaslužnog i savjesnog svećenika, kad mu je knjiga »Ames juives« došla na indeks i dr. Jedan dio francuskog žilavog i otpornog katoličkog rada za Crkvu, orisan je u ovom životopisu i zanimivo prikazane borbe za nju s neprijateljima u vlastitoj zemlji.

A. Z.

Dr. A. Crnica: Naša Gospa od Zdravlja i njezina slava (XV+701 str. u velikoj osmini) sa 139 slika, Šibenik, 1939, Tiskara »Kačić«.

Ovo je omašno djelo napisano s velikom ljubavlju prema Gospi od Zdravlja i vjerujemo piscu, kad piše u predgovoru: »Ne mogu tajiti, da me je knjiga stala mnogo truda, jer sam građu morao tražiti u glavnim po arhivima«. Zato je opravdan i podnaslov: »Kritički prikaz štovanja čudotvorne Gospe od Zdravlja, Njezina svetišta i samostana u Splitu na Dobromu«. No uz historijsku vrijednost treba istaknuti i nabožni značaj ove knjige. Obadvoje je učinio Dr. Crnica, gdje veli: »U ovoj knjizi ja sam nastojao da pokažem, barem djelomice, s jedne strane bes-

krajnu dobrotu naše nebeske Majke, s druge strane duboku zahvalnost Njezine usrećene djece. Da ovo prikazivanje bude čitatelju što korisnije, nastojao sam događaje, koji su u njoj navedeni, popratiti s razjašnjenjima iz opće crkvene i svjetske kao i naše kulturne i narodne povijesti. Na taj način u kratko je obnovljeno ne samo kulturno i nacionalno djelovanje franjevačke provincije Presv. Otkupitelja među hrvatskim narodom u Dalmaciji — kojoj pripada ovo svetište — nego je obnovljena i prošlost mnogih naših slavnihi muževa, koji su u svoje doba igrali važnu ulogu u našem narodnom životu, a koja je na žalost donekle pošla u zaborav.« Djelo je posvećeno uspomeni blagopokojnog Dra Fr. Bulića, komu pisac duguje zahvalnost »za savjete naročito gledom na prošlost Splita«.

Pisac spominje najprije »izvore i pomagala«. Iza toga na 5 strana prikazuje dosta detaljno sadržaj svih 12 poglavlja svoje knjige: 1. Dolazak Čuvara Gospe od Zdravlja u Split; hospicij Marijina Navještenja; prva pomoć Gospe od Zdravlja; ugodni i neugodni događaji od g. 1733. do g. 1764; daljnje pomoći Gospe od Zdravlja; svetište Gospe od Zdravlja; štovanje Gospe od Zdravlja; apostoli Gospe od Zdravlja; Gospine i druge pobožnosti u svetištu; samostan Gospe od Zdravlja; 200-godišnjica prve pomoći (g. 1931.); zavjetno svetište (ili nova Crkva) Gospe od Zdravlja.

Ispod detaljnijih naslova autor nam mnogo zanimljivih i pobudnih potankosti pripovijeda o burnim vremenima prvog i drugog dolaska Otaca Franjevaca u Split, o poteškoćama i povratku na Dobri o ponovnom haranju kuge u Splitu i o požrtvornosti O. O. Franjevaca za vrijeme kuge, o slici Gospe od Zdravlja i štovanju njezinu, o krunisanju čudotvorne Prilike, o gradnji starije crkve (g. 1759.), o oprostjenjima udijeljenim svetištu, o Splitsanima i Gospi od Zdravlja, o apostolima Gospe od Zdravlja, o izgradnji samostana, o redovnicima svetog života, o obnovi štovanja Gospe od Zdravlja, o nacrtima nove crkve i o podizanju zavjetnog svetišta te najsvetacijoj posveti njezivoj i t. d. Čestitamo neumornom piscu i novom apostolu Gospe od Zdravlja. Gospa mu sjajno nagradila 10-godišnji trud oko proslave njezine. Toplo preporučujemo knjigu.

B.

Eug. Masure: Comment prendre part au Sacrifice de la Messe (Kako da učestvujemo u žrtvi svete Mise) (u maloj osmini, 48 str., Paris, Beauchesne, 1939).

U zbirci »Što katolik mora da znade« kanonik i direktor velikog sjemeništa u Lille, Masure raspravlja u tri poglavlja 1. o biti svete Mise; 2. o načinu, kako da se služimo misnom knjigom (rimске Crkve) i 3. o našem vladanju pod svetom Misom. Autor dakako u prvom redu piše za francuske prilike, gdje je znanstveno stanovište barem kod građana više nego kod većine naših laika.

Pisac u kratko odgovara na uvodno pitanje: »Da asistiramo ili bolje da sudjelujemo kod sv. Mise, treba nam razumjeti, što se tu zbiva, i znati, što mi imamo tu raditi.« U prvom poglavlju raspravlja se najprije o Misi kao otajstvu susretanja s Bogom i vrhuncu naše litur-

gije. Svaka žrtva (poganska, židovska, kršćanska) kuša da se približi Bogu pomoću jednog posrednika, oko kojega se organizira religiozna drama sa svojim zakonima. Pod cijelim svećanim obredom predmet žrtve ima služiti kao zalog, ili još točnije, kao znak svemu ovom velikom otajstvu susretanja religioznoga: svesrdno klanjanje ljudi spram Boga na početku, pa i dobrohotni odgovor Božji pri koncu, gdje se združuje nebo sa zemljom te se religija usredotočuje u onom žrtvenom predmetu, po kojem se nastojanja stvorova i milosti Stvoriteljeve sjedinjuju među sobom. Prema piscu strah, proračunanje i nada dublje motiviraju razne žrtve. On tu vidi »trgovinu sa božanstvom«: čovjek daje, da još više postigne; kupuje se tako zaštita Božja u svetoj trgovini, koja se i zato zove ugovor, trgovački posao (testamentum). Prikazati žrtvu znači dakle odreći se dragocjene stvari i nuditi je Bogu, da bi je ovaj primio na svoj oltar i tim primanjem posvetio i tako nas same sjedinio sa sobom. U slučaju počinjenih grijeha žrtva po svojoj teretnoj »imolaciji« ispunjuje također uvjete za otkupljenje krivaca. Pisac vidi tu dvostruki pokret: jedan, odozdol prema nebu, prikazuje božanstvu klanjanje, molitve i skrušenost smrtnika; drugi pokret, odozgor prema zemlji, donosi ljudima milosrđe Božje i pomirbenu gozbu.

Prema tomu autor definira žrtvu »kao simbolični čin i svećani obred, gdje ljudi pod znakom hostije, prikazane Bogu, uz predsjedništvo i autoritet svojih svećenika ističu svoju religiju, t. j. želje i volju svoju, da se sjedine sa svojim Stvoriteljem, u nadi, da će ih kao njihova svrha milostivo primiti«.

Želio bih, da je autor kod poređivanja sv. Mise sa drugim žrtvama više istakao nesličnosti i opreke nego sličnosti, da stečemo što uzvišeniji pojam o beskrajnoj dragocjenosti misne žrtve. Dobro ipak primjećuje (str. 12), da se pod dojmom prisutnosti Kristove odviše naglašuje statički momenat sv. Mise i Pričesti, dok bi trebalo osobito promatrati dinamičku i aktivnu vrijednost njihovu.

Drugo i treće poglavlje puno se lakše mogu razumjeti i pomažu nam također do uzvišenog shvaćanja misne žrtve.

Što se tiče našeg vladanja pod Misom, autor redom promatra 1. pripravu ili Misu katekumena, 2. ofertorij, 3. konsekraciju i 4. Pričest. Ovdje pisac ne će da redom opetuje, što imamo već u misnoj knjizi, već hoće na koncentrični način da analizira taj tekst misala, počevši od prvobitne jezgre, koja se razvila tokom stoljeća te nas je dovela do sadašnjeg teksta.

I. P. Bock.

Christian Michel. — Notre-Dame de France. Le Voeu de Louis XIII à la Sainte Vierge, Lettre-préface de S. Exc. Mgr Harscouët, Evêque de Chartres, Président des Congrès Marials Nationaux. Prix: 10 fr.; franco 11 fr.; étranger prix 12 fr.; Paris VIe Téqui.

Djelce, nabožno-historičkog karaktera izdano prigodom francuske jubilarne godine (1937-1938) u kojoj Francuzi slave posvetu svoje domovine Bl. Djevici Mariji. Pisac u njemu izlaže značenje zavjetnog čina Ljudevita XIII., kojim je on vezao sudbinu Francuske uz pomoć i zaštitu Majke Božje. Tim je činom Francuska, na usta svoga vladara sve-